

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Aprill-mai 1933

Nr. 5/6

V aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja *P. Kochtitsky*. Toimetuse liige *J. Elango*. Vastutav toimetaja *H. Roos*.
Ilmub koolitöö kuudel, koos numbrit õppeaastas. Maksab aastas — 50 s., üksiknumber 10 s.
Toimetus ja talitus: Tallinna, Tatari 3. Telefon 458-52.

Kõigile koolijuhatajaile.

Eri pakis saatsime kõigile koolidele registreerimiskaardi, mis täidab kokkuvõtliku aruande aset, võimaldab ülevaate õpilasingide ja karskuskasvatustööst, toob soove kohtadelt.

Tungivalt palume koolijuhatajaid või nende asemel õpilasingide hooldajaid see kaart t ä i d e t u l t peale lootusringide kevadpühade möödumist t a g a s i s a a t a.

E. Õp. Liidu Karskuskasvatustoimkond.

Lootusringide kevadpühaks, 13. ja 14. mail.

On jälle maikuu. Jälle kogunevad noored üle maa pidulikult koolitöö lõputundidel, laupäeval, tagasivaateks möödunud aasta tööle, veel enam — uuele tööaastale vastuminekuks.

Ja siis kogunetakse ühes vanematega, kus laupäeva õhtul, kus pühapäeval — emade pidupäeval. Unustatakse argipäevane, unustatakse hall igapäev kõigi tema pahedega, otsitakse ülivamat silmapilku ja ühist teed ilusama homse saavutamiseks.

Homme on noorte päralt, nemad sisustavad selle rõõmsa meele ja loova tööga. Terved ja tublid noored toovad uusi ja ilusaid päevi vanadele rõõmuks ja oma eluõnne rajamiseks.

Olgu 13. ja 14. mai pidupäeviks *sellele tööle*, mis tahab ehitada üles paremat põlve, kus valitseks tervis ja elurõõm.

Karsked ja töökad noored! Elu ootab teid kui võitjaid ja ehitajaid. Kõik halva, inimesele alandava ning kahjuliku peate teie hävitama, et selle asemele ehitada ilusat, tervet ja väärtuslikku.

Teie emad ootavad eriti seda, kuidas tasute neile selle suurima, mis nad teile andnud — ema armastuse ja ema hoole.

Teie vanemad ootavad tublisid lapsi, kes auks nende nimele. Kodumaa ootab kodanikke, kes oleksid väärikad omal kohal. Inimkond ootab täisväärtuslikke inimesi.

Tänaseil pidupäevil kinnitame vastastikku jälle kord oma tahet vääriliselt elu ülesannet täita:

Meie, vanemad ja õpetajad, tahame kogu oma oskuse ning jõuga kasvatada tublisid noori!

Meie, noored, tahame tervete ja tublidena astuda ellu, et oleks homme parem kui täna!

Võistluskirjutuse tulemusi.

Seitsmendat korda toimus meil alg- ja täienduskoolides laialdane võistlusõping, VII laste võistluskirjutus. Eelmistel aastatel on õppimisaineks olnud: joovastusained ja majanduselu, tervis ja tublidus, karskusliikumise ajalugu, kõlblusküsimused jm. Sel aastal oli aineks: kohused elus, ühiskonnas ja seltskonnatöös. Aine oli uus, eelmiste aastate aineist võrdlemisi küll raskem, kuid käsitusviis küllaldaselt lastepärane, aine ise eluline.

Tugev tagasimineku majanduselus ja üldine huvi langus sellega seoses vaimuelu avaldustes ei jätnud oma mõju avaldamata ka selles ettevõttes: võrreldes eelmiste aastatega ei olnud osavõtjate arvus juurdekasvu, nagu varem järjekindlalt, seevastu oli märgata vähenemise tendentsi. Üldiselt oli aga osavõtt väga elav, nagu ikka; sel aastal tulid võistluskirjutusele mõnes koolis koguni vilistlased, mis on parimaks tõenduseks, kui väga meeldib noortele võistluskirjutus.

Töö mõtte ja korraldus olid enesed: veetlevamal kujul elus vajalikkude teadmuste andmine õpilastele kahes rühmas, vastavalt nende arenemisele: noorem rühmas IV. klassi ja nooremad, vanem rühmas V. klassi ja vanemad õpilased. Õpiraamatuks oli „Kuidas täidame oma kohused?“. Selle raamatu piires oli nooremale rühmale viis, vanemale kümme küsimust.

Hindamine toimus koolides, kuna E. Õ. Liit esitatud kandidaatidele antud järjekorras auhindu andis oma majandusliku võime kohaselt. Auhindu anti igale koolile, kuna peale selle iga võistluskirjutusest osavõtnud õpilane sai veel kunstnik M. Laarman'i koostatud kavandi järgi valmistatud mälestuslehe (punasel tagapõhjal tumepruun sõõr, milles punane leek).

Auhinnad anti kirjanduses. Paljud kirjastajad, asutised ja koolid on kirjandusega ja rahas toetanud ettevõtet oma annetustega, mida siin tänuga kviteerime.

Nii saatsid toetusi kirjastused: „Päevaleht“, „Töökool“, „Rahvaülikool“, „Eesti Kirjanduse Selts“, „Loodus“, „Noor-Eesti“; peale selle koolid ja isikud nimelisi annetusi ja vastastikku sõprusavaldusi.

Toetajate sooviavaldusi püüdsime võimalust mööda täita.

Avaldame kõigile toetajaile oma tõsist tänu!

Mõned arvulised andmed:

Registreeriti osavõtuks koole 195, õpil. 5318
Võitis osa tööst . . . koole 190, õpil. 5258
Araajaanute % . . . koole 2,6, õpil. 0,1
Õpiraamatuid müüdi 4076.

Rühmade järgi oli osavõtjaid:
Nooremast — 1277 p., 1488 t., kokku 2765
Vanemast — 1130 p., 1363 t., kokku 2493

Kokku 2407 p., 2851 t., kokku 5258
Maakondade ja linnade järgi võitis tööst osa koole (% koolide üldarvust maakonnas või linnas):

	Arv	%	Eelm. a.
1. Harjumaa	20	14,6	23,8
2. Järvamaa	17	22,6	26,3
3. Läänemaa	29	27,5	35,4
4. Põhjarannamaa	1	1,1	5,7
5. Pärnumaa	15	13,6	26,2
6. Saaremaa	15	18,3	12,8
7. Tartumaa	25	14,2	22,9
8. Valgamaa	6	14,6	15,4
9. Viljandimaa	19	21,4	29,4
10. Virumaa	23	11,3	19,4
11. Võrumaa	13	12,2	19,0
12. Tallinna linn	4	10,3	8,9
13. Tartu linn	3	9,5	11,1
Kokku	190	14,8	21,3

Auhindu oli võimalik anda keskmiselt iga 5 õpilase kohta üks, kokku — 1291, nende väärtus Kr. 834.66.

Väliselt on sel aastal tööd väga korralikud, paberi kaust on ühtlane, tööd puhtad, paljudel illustreeritud jne. Ka saatelehed olid õieti täidetud ja hindamine küllalt hoolikalt läbi viidud, kõrvalekaldu mis oli vähe. Üks kool oli täiesti omal algatusel, nähtavasti juhtkirja tundmata, töö teinud ja saatis vajalikud andmed täiendaval nõudmisel.

Koolide vastastikusel lähenemises jätkati selgi aastal varem algatatud tööd. On ju koolidevaheline kirjavahetus loonud laialdasi sõprusidemeid ja sel puhul oli hea võimalus vastastikkumeedetuletusi jagada.

Sisuliselt põhjalikumalt töid Ljudus hinnata pole ammuugi enam võimalik, sest meetrites mõõdetav paberivim nõuaks kauaks ajaks erilise tööjõu tööle rakendamist. Läänud aastal oli õpiraamatu autoril kavatsus töid põhjalikumalt läbi töötada, kuid kahjuks pole seni võimaldunud selle kavatsuse teostamine. Ka selleaastase õpiraamatu autor kavatses üksikuid punkte lähemalt läbi töötada. Kui see osutub võimalikuks, siis avaldame tulemused muidugi hiljem.

Toimkonnal oli võimalus ülevaade saada nü-öelda linnulennult ja sedagi tänu kohaliste hindajate osavusele — kõige huvitavamalt kõkkulepitud viisil värviliselt märkida. Kus see märkimine tegemata jäi, sealt ei saanud kahjuks ka ülevaadet. See- gi osaline ülevaade pakub mõndagi hu-

vitavat, millest alljärgnevalt kokkuvõtte toome, peatudes üksikutel küsimustel rühmade viisi.

Esimene küsimus mõlemale rühmale — Kuidas Juku ja Helja (võistluskirjutuse õpiraa-matus) täitsid oma kohuseid? — leidis mõlema rühma poolt ühtlaselt õnnestunud vastuse, oli see ju konkreetsemaid küsimusi.

Noorem rühma teine küsimus oli: Missuguseid kohuseid on sul ema ja isa vastu? Paljudel on siin esikohal sõnakuulmine, aga ka mitmesuguseid töid ja aitamisi loendatakse, mis lastel võimalik teha.

Kuidas täidad sa oma kohuseid koolis? Miks nõnda? Sellele (Noor. r. 3) küsimusele on noortel juba raskem vastata. Kohustused on muidugi õppimises ja sõnakuulmises ning koolikorra nõuete täitmises. Kuidas keegi täidab neid, sellest arvavad ühed, et hästi, hoolega, teised tunnustavad, et seni nõrgalt (halvasti), aga tahavad paremini täita; üks arvab, et ennast kiita pole ilus. Miks vastuses leiab enamik õieti, et õppimine on „suures elus“ tarvilik, „tarkus jääb endale“, et enesel parem oleks, teiseks — hea tunnistis ja üleminek teise klassi on vajalik; siis veel: tahetakse vanematele rõõmu valmistada, „ilma nurinata lõpetada klass“, „et koolist ennem välja saaks“, „õpetajad pahandaksid, teised lapsed ei seltsiks, oleks endal halb ja häbi“, „ei tohi õpetajale vastu ajada“ jne. Üks vastajaist arvab, et „kui ei täida, siis antakse mulle vitsu.“

Missuguseid inimesi sa tead, kes täitsid oma kohuseid hästi? (Noor. r. 4). Näiteid tuuakse ka avaliku elu tegelasist, mainitakse õpetajaid, seltsitegelasi, kirikuõpetajaid, Jeesust jt. Tuuakse näiteid, kuidas vaesed vanemad oma lapsi koolitanud. Suurel arvul leitakse aga, et „ka isa ja ema täidavad oma kohuseid laste vastu hästi.“ Oskar 9-a. leiab: „Meie ema täidab ikka oma kohused hästi.“

Mis takistab kohuste täitmist? (Noor. r. 5.) Vastuseks tuuakse rida takistusi: haigus, laiskus, vihma- (lume-, rahe-) sadu, hooletus, oskamatus, ei ole aega, joounud olek jne.

Vanema rühma teine küsimus oli: Mis kasu on meil seltsidest? Vastused on üsna põhjendatud, laiaulatuslikud, näitlikud. Raskem on aga olnud kolmas küsimus: Missugused suuremad seltsid teotsevad Eestis? Loetelu on raamatu järgi, lisandeid vähem, nimede kirjutus ja ka mõiste mõnelgi vigane. Nagu näha, puudub osal vajalise selgus, kuna need seltsid tegelikult ju tuntud pole.

Kes olid ja on tähtsamad seltskonnategelased Eestis? (Kes teie ümbruses?) Selle (Van. r. 4.) küsimuse vastusega lähemat tutvumist on kaalunud õpiraa-matu autor; kui see teostub, siis sellest rohkem. Üldiselt on loetelu suurel hulgal pikk ja asjalik. Mitmes koolis on lähemalt peatunud ka karskustegelastel, neist mainitakse hilisemast: J. ja A. Elango, H. Roos (Roosi-õnu), P. Kochtitsky (Karskusõnu), E. Kubjas, A. Oksa jt.

Mis on seltskonnatöö paremad tagajärjed? (Van. r. 5.) Vastustes rida õigeid hinnanguid; mõned märgivad selle töö tulemusena isegi meie vabariigi olemasolu.

Kuidas mõjub kohuste mittetäitmine (näiteid)? (Van. r. 6.) Sellele vastuseks on toodud mitmekülgseid näiteid elust, majandusalalt, seltskonna elust, koolitööst. Viimaste kohta: „teen teistele halba“, „pean teiste tööd

kinni“, „jään istuma“, „ühiskond kannatab, põlgab“ jne.

Mis takistab kohuste täitmist ja kuidas hoiduda neist takistustest? (Van. r. 7.) Paljud toovad siin takistajana alkoholi, siis veel: haigused, mitmesugused iseloomu pahed jne. Hoidumist peetakse võimalikuks, mõned isegi kergeks, tarvis aga end tõsiselt sundida, tarvis tahta.

Kuidas täidad praegu oma kohuseid? (Van. r. 8.) Loendatakse töid koolis ja kodus, mitmed annavad tööde hinnangu: suur hulk arvab, et hästi, teised — keskmiselt, üksikud — ka halvasti, märgitakse vigu, tahetakse parandada ja usutakse, et seda saab „Vabalt tehtud töö on korralikum.“ Evald 14-a. tunneb puudusi, voodiski öösel töötab parandada ja loodab, et paremini läheb.

Kuidas täidad oma kohuseid koolist ellu astudes? (Van. r. 9.) Kui kauge küsimus on see raskemini vastatav, kuid vastuseid on siiski kõigil. Suur hulk näeb ülesannet seltskondlikku töösse rakendamises, ja see on üks võistluskirjutuse näilikke positiivseid tulemusi. „Tahan olla kasulik inimeks ja loodusele“, „Nii hästi kui võimalik“ — tahavad mitmed kohuseid täita. Tahetakse saada tubliks meheks ja isamaale kasuks. Tahetakse astuda õpingi, „kirjutada nime aegade raamatusse“, saada karsklaseks, selgitada teistele, lubadust karske olla mitte murda. „Terve elu on kohuste täitmine.“

Missuguste küsimuste selgitamist tahaksid eriti saada? See viimane (Van. r. 10.) Vanema rühma küsimus vääricks üksinda erilist läbitöötamist, nii palju ja mitmekesisist sisaldab ta noorte sihtidest ja nende hingeelust. Kahjuks puudub meil see võimalus ja peatume sellegi huvitavama küsimuse juures ainult pealiskaudselt.

Tuleviku mõtted, elukutse, elu eesmärk ja eluõnn, enesehariduse täiendamine ja iseloomu kujundamine — need on suurel hulgal esikohal. Kuidas saan pahedest lahti, ... targaks, ... õnnelikuks, ... rikkaks? (Gertha 14-a.) „Kas on kasulik igat raamatut lugeda, mis haridusseltsi kogus?“ „Kuidas võita inimestelt lugupidamist?“ „Milleks elab inimene?“ (Paljudel.) Kuidas kasulik olla, olla vaba, ära harjutada mõned inetud hüüdsõnad, odavam tee „enda edasi koolitamiseks“, missugused raamatud muretseada, tahtejõudu kasvatada, kuidas tegelikult elus kõlblal kõrgusel olla, „mis minust viimaks saab“ — need ja teised küsimused keerlevad noortes 13—15-a. peakes-tes ja otsivad vastuseid. Inimeste kõlblad vahekorrad on ka nähtaval kohal: miks inimesed ei ole sõbralikud üksteisele, valetavad, varastavad, ei taha vabatahtlikult mõndagi teha, miks ei kao ilmast kadedus, kurjus, miks tülitsetakse, on vaen, kohtud, kas kultuur hävitab sõjad, vanglad, alkoholi, kuidas saada vanemate armastust jne.

Ka usu elu küsimusi esineb: „Kas peaks kunagi saama taevasse, nagu mõned inimesed räägivad?“ (Juta 14-a.) „Kas Jumal ja taevad on olemas? Mis pealpool taevast on? Kas kõik saavad taevasse?“

Tegeliku elu küsimused ja mitmesugused teadused on tähtsal kohal. Poisse huvitavad eriti tehnikad, masinad, autod, laevad, zepelid; tüdrukuid jälle käsitööd, perenaise elukutse (ka isiklikult) kodu ilustamine; ühiselt: elukutse, töövõimalused, terve rida küsimusi loodusteadusest (Mars, miks kukuvad

tähed, virmalised), maateadusest, välismaast (mis teevad välismaa lapsed), ajalugu, riikliku elu küsimused, õigusteadus, ühistegevus, haridus, kirjandus, sport, tegelikud tööd, klasisitöö edu jne.

Majanduslik kitsikus annab mitmelegi end tunda, on küsimusi: „miks on majanduslik kitsikus“ (Albert 14-a.), tööpuudus, vaesus, „kuidas aidata isa võlgadest“ (Helmi 13-a.), „kas masinad rahva tuleviku halvemaks teevad“, mured jne.

Alkoholi ja tubakaga seotud küsimusi on paljudel: ei jõuta mõista, „miks on, tehakse, müüakse jne. alkoholi“, tuliselt protesteeritakse selle pahe vastu, küsitakse koguni, kas on olemas haridusest poolehoid alkoholiile“, kuidas võidelda alkoholiga, miks kaob keeluseadus, veinide kasu või kahju, kas saab vanemaid mõjustada, et nad alkoholi ei tarvitaks“, kuidas jätta — kes joob jne.

Seltskondliku elu küsimused on ka tihti tähtsal kohal: seltsielu ja kohustused, kuidas organiseerida seltsielu, „miks tehakse vahet naiselise maha“, „miks on paralleelselt skoudid ja noorkotkad“, „kas tants pärast õhtusi lauluharjutusi on soovitatav“, „kas võib omal algatusel mõnd omavahelist seltsi organiseerida“ jm.

On ka mõned rohkem egoistlikud küsimused, nagu „mispärast ei saa ma kunagi lauhinda“, missugused auhinnad saab.

Lõpuks, osa vastajaid on arvamusel, et küsimuslehe küsimustest jutt ja küsib mõnda kohta neist selgitusi, teised ütlevad, et erilisi küsimusi ei ole.

Võistlustööde lõpus, nagu ikka, on vabu väljendisi, luuletisi tänu võistluskirjutuse korraldamise ja eelmiste auhindade

eest, palve edaspidi veelgi korraldada ja muud niisugust kodust ja sõbralikku.

Jääb mulje, nagu peaks neile armsaile küsijaile kõigile vastama, nad nagu ootavad seda otseselt. Kahjuks ei saa meie seda lähemalt teha, loodame aga, et nad oma lootusringis ja edaspidi õpingis neile ja muile küsimusile vastused saavad.

Selle sãrasilmalise ja soojahingelise pere mõtteavaldistest tehtud lühikest ülevaadet lõpetades olen jõudu mööda püüdnud täita ka Krisilde soovi tema kirjutise lõpus:

„Armas Karskusonu, saada teateid, mis teevad teised lootusringlased kodumaal. Mida vastavad teised lapsed küsimustele. See huvitab mind väga. Tuhat tervitust heale Roosi-onule ja teistele lootusringlastele meie kodumaal!“

Enda ja Roosi-onu nimel tänu ja vastutervitus Krisiltele ja kõigile, kõigile tuhandeile kirjutajaile meie ühises sõbralikus lootusringlaste ja nende juhtide peres! Võistluskirjutuse mälestuslehed kandku need tervitused edasi meie poolt ja olgu vastastikuse sõpruse sidemeiks kõigi lootusringlaste vahel.

Tuleval sügisel aga algame uut ühisõpingut, VIII võistluskirjutust, millest võtku osa kõik meie vanad sõbrad, ühtlasi tulgu aga juurde veel palju uusi sõpru!

P. Kochtitsky.

Laste õigus.

Guy Hayler.

(Lõpp.)

Mitte vähem veendunult seletab admiral Sims: „Meie suur kuulsus kui keeluseaduslastel on selles, et on hoitud tuleviku koolid kõrtside mõjust, me oleme päästnud tärgava generatsiooni joomisest. Ei ole enam unistuseks õnnelik kodu, mille rajab keeluseadus. Kuna varem selles kodus peitus palju paha, mille keskel pidi sündima ja kasvama praegune tulev põlv. Nüüd on alkoholi hädaoht möödunud. Poiste ja tüdrukute elurada ei lõhu enam alkoholi müük. Mehiste meeste ja naiste kasvamine on kindlustatud.“

Laste õigus hariduse saamiseks.

Alkoholi vabamüük ja tema laialdane tarvitamine on tõmmanud kriipsu läbi tuhandete noorte kindlast kavatsusest asuda õppima kõrgemasse õppeasutistesse. Nad on pidanud enne täis-ikka jõudmist hakka-ma teenima endile ülalpidamist, kuna nende joomatõbised vanemad seda enam ei jõua.

Rahvusliku Lastetöö Komisjoni liige mr.

Oven R. Lovejoy ütleb sel puhul: „Olen veendunud selles, et peapõhjuseks, miks lapsed nii varases eas juba tööle peavad minema, on vanemate kainusetus?“ Ei arvestata lapse õigust hariduse ja hea kasvatus saamiseks. Tööturg on üleüldlastatud lapse odava tööjõu pakkumis-tega.

Keeluseaduse mõjul muutub olukord siin tunduvalt paremusele. Rahvakooli hoolekande peasekretär mr. Richard D. Allen ütleb: „Keeluseaduse kaheaastasel kestusel ei ole olnud ainustki juhtumit, et laps oleks pidanud tööle minema vanemate vaesustumise pärast joomisest.“

Alla 16-aastaste laste töö kohta saame Am. Ühendriikidest mõningaid teateid. Massachusettsis, mille elanikkude arv 3 852 356, kasustati 1915. a. (mãrg) 21 488 lapse tööjõudu tööstus-alal; kolmes vanemas keeluseaduse osariigis — Maines, Kansases ja Põhja-Dakotas, kus 3 178 143 elanikku, oli tööil vaid 1679 last.

Lapsed, kes pole sunnitud tööl käima, kasustavad aega oma hariduse süvendamiseks. Pedagoogid konstateerivad rahvakooli õpilaste tähelepanu tõusu ja moraalset tervenemist keeluseaduse maksmahakust peale. Koolist puudumine vaesuse, riiete ja jalanõude lagunemise pärast jne. tõttu väheneb tunduvalt. Abivajajate arv väheneb. Nii kinnitab Philadelphia rahvakoolide hoolekande superviisor mr. Robert N. Lafferty: „Koolide tagavara-fonde tarvitati lastele jalanõude muretsemiseks, kuna muidu lastel poleks olnud võimalik kooli tulla. Niiud on see fond arvest välja langenud, kuna pole enam vajadust tema järele, sest vanemad ei raiska enam raha kõrtsides, nagu varem, mil sageli laste jalavarjudki viidi kõrtsivõlgade pandiks.“

Enne keeluseaduse maksmahakku lubati Ameerikas ehitada kõrtse ainult teatud kaugusse koolimajadest. Üks kirjanikkude ekskursioon, liikudes maal keeluseaduse võitluse ajal, riputas üles ja avaldas ajalehis lööksõna: „Igalet kingule koolimaja, orgudesse aga ei ühtegi kõrtsi!“

Suuremais Ühendriikide linnades ilmus ajalehis 1922. a. juulis illustreeritud artikkel pealkirjaga: „Eile ja täna!“ Kirjutis sisaldas keeluseaduse soovitusel järgmist: „Eile hõiskasid kõrtsid. Mees raiskas seal aega, raha ja tervist, kuna tema perekond seisis väljas läve taga ja ootas. Täna on kõrts surnud. Perekond on koos. Hulk emasid loeb igal nädalal põlvitades tänapalveid selle eest. Isa läheb meelt lahutama koos naise ja lastega ja suurimaks lohutuseks on talle naise ja laste heaolu. Milline muudatus. Milline revolutsioon!“

Imestamisväärselt üllatav on suur tervenemine noorte keskel keeluseaduse mõjul. Lapsed on paremini toidetud, paremini riietatud, suudavad paremini teha koolitööd ja on intellektuaalselt paremini kasvatatud; nad suudavad täita ülesandeid, millest varem ei saanud jagu. Õpetajad, inspektorid ja teised lastekasvatusega teotsejad kinnitavad aina mainitud tõsiasi. Lapse õigusi heaks hariduseks on leidnud tunnustust kõikjal.

Kasvatav entusiasmi kuulutavad nüüd vanemad, ühinedes autoritega, kes nõuavad lastele paremaid tingimusi kasvatusalal.

Laste õigus terveks meelelahutuseks

Vana ja tuntud kõnekäänd: ikka töötada ja ei kunagi mängida — teeb Jack'i nüridaks poisiks — näitab selgesti, kui tarvilik on igale lapsele õige ja terve meelelahutus, mis võimaldab talle elust parima.

Endisil ajal oli ainult privilegeeritud klassidel võimalus saada hea kasvatus. Samuti ka terve ja õige meelelahutuse saamine füüsilise või intellektuaalse endatäienduse näol oli võimalik ainult eesõigustatuil.

Kuid joomine ei vali kunagi isikuid — ni rikkad kui ka vaesed langevad ta paelu ühesuguselt. Noorsoole keelatakse vägivaldselt tervet meelelahutust. Ja inimkond on läinud ikka pahemaks ses suhtes. Teiselt poolt aga keeluseadus on avanud avarad teed ja võimalused mõistliku meelelahutuse soetamiseks. Noorte raamatukogud, mis praegu muutuvad ikka enam ja enam populaarseks, teotsevad nüüd rahvaraamatukogude harudena. Keeluseaduse mõju sel alal on eriti huvitav. Lastel töö suure edu kohta Toronto (Kaanadas) raamatukogus viieaastasel keeluseaduse kestusel, võrreldes eelneva viie litsentside aastaga, paistab selgesti numbreist, mis näitavad koju lugeda võetud ja kohapeal loetud raamatute võrdlevaid arve.

Viimased viis „märqa“ aastat 1912—1916. Koju lugeda võetud 923 250 raamatut. Kohapeal loetud 578 666 raamatut.

Esimesed viis „kuiva“ aastat 1917—1921. Koju lugeda võetud 1 999 148 raamatut. Kohapeal loetud 2 253 878 raamatut.

Mujal on laste raamatukogude tarvitamise võrdlevad andmed samasuques. New-Yorki rahvaraamatukogu aruanne (1922. a.), märkides suurt nõudmist lasteraamatute järele, ütleb: „Kitsendades raamatute ringkäiku ja kaitsudes muude abinõudega tarvidusi rahuldada laste kodudes, jõuti ainsamale ja üksmeelsele otsusele — enam raamatuid!“

Väikestes linnades, kus puuduvad veel seesugused asutised, esinevad kohalikud raamatukaupmehed andmetega, mis tõendavad lastele müüdavate raamatute arvu suurt kasvu, mis asjaolu samuli tõendab keeluseaduse suurt mõju ses suhtes: ostetakse ilmselt rohkem raamatuid lastele. Sama lugu on laste mänguasjade ja kõigi muude terveks meelelahutuseks vajaliste vahendite muretsemisega.

Ühendriikide kui ka Kaanada suurte kaupluste omanikud ja juhtijad on ühisel arvamisel, et kõrtside sulgemine on olnud vägevamaks teguriks rahva raha kokkuhoiul ja eelnimetud asjade ostmise võimaldamises endisest kaugelt suuremal määral. Samasuqune asjaolu esineb skoutide ja guidide liikumises. New-Yorki ringkonnas on tõusnud skoutide arv 2783-lt 1914. a. („marg“) 19 067-le 1921. a. („kuiv“). Guidide arv on kogu Ühendriikides kasvanud 1917. („marg“) aastast saadik kolmeteistkümnekordseks.

Perekonna-elu õitseb.

Peaaegu igas Am. Ühendriikide ja Kaanada üksikus linnas on perekonna heaolu eest hoolditavad ja heategevad organisatsioonid. Need ühingu peale õtseste ülesannete täitmise peavad veel eriti silmas joomareid ja mahajäetuid. Ameerika perekondliku sotsiaalse töö organiseerimise selts koos Bostoni perekondliku hoolekande seltsiga saatis välja küsimuslehed, et selgusele jõuda keeluseaduse mõju kohta perekondades. Vastused saadi igast maanurgast. Need kinnitasid, et abitarvitavate joomisjuhtumiste arvu langemine on ülisuur. Vastuseist selgub, et joomine on kahanenud rohkem kui 74% võrra „kuiva“ administrat-

siooni ajal. Siin ei ole tegemist palja arvamus-
sega, vaid faktidega, mida kinnitavad arvud.

Mr. C. C. Carster (New-York), laste eest
hoolitseva liiga peamees Ühendriikides, sele-
tab, et mahajäetud laste arv, kelle perekon-
naga eemale tõuganud, kus üks või mõlemad
vanemad joomarid, on tunduvalt kahanenud
keeluseaduse maksvuseletulekust saadik. Tea-
tud üldkokkuvõtteist järgneb, et joomine on
ka mõjuvaks teguriks laste kõrvaletõimetamisel.

Keeluseaduse kaitse all elab suurem hulk
rahvast omas majas või talus. 1917. a. („märg“) oli kogu
Ühendriikide kohta see protsent 44,8, kuna kolmes vanemas
keeluseaduse osariigis — Maine, Kansas, Põhja-Dakota — oli
see 61,4, 57,7 ja 72,6.

Umbes 75% uutest töölismajadest on varus-
tatud garaažiga. Töölisel ei ole mitte ainult
maja, vaid ka sõiduk. 11 miljonit autot, s. o.
üks auto iga kümne inimese kohta Ühendrii-
kides on mõjuvaks avalikuks tõenduseks
rahva jõukusest. Selle maa kesk-lääne osas, kus
majades puudusid igasugused algelisemadki mõ-
nusused, oli keeluseaduse tulek päris revolutsio-
niseeriv. Kodu mõnusused, mis olnud seni jõe-
kamatele kihtidele võimalikud, said järsku kõigi
omanduseks. Telefonide hulk kasvas 93% võr-
ra. Pianiinode ja orelite arv — 56% võrra.
Saunade arv tõusis 44% võrra. Jahutusapa-
raatide arv — 40%. Keeluseadusliku Ameerika
lapsed kasvavad õnnelikkudes kodudes ja
ümbruskonnas, mis laseb ennustada kõige pa-
remat tõi tulevikule.

Kaanada provintside, kus maksab keelu-
seadus, esineb samasugune olukord.

Väärtuslikud tõsiasiad koolist.

Kaua enne üldise keeluseaduse maksma-
hakkamist Am. Ühendriikides tõid kolm kee-
luseaduse riigikest — Maine, Kansas ja Põhja-
Dakota — esile kolm fakti, mis tõestavad
keeluseaduse hüvesid noorsoo kasvatuses ja
hariduses alal.

1. Suurem protsent õpilasi rahvakoolis.
2. Suurem protsent noorsugu (15—20 a.) õp-
pimas kõrgemais koolides.
3. Palju väiksem protsent kirjaoskamatuid.
Võrreldes kooli statistilisi andmeid Kansas
(„kuiv“) 1915. a. kõrgemas koolis, „märgi“
riigi Missouri samaaegsete andmetega, näe-
me, et Kansas (rahvaarv 1 690 000) oli üle 6000
üliõpilase ülikoolis ja põllumajanduslikus kol-
ledžis, kuna Missouri's (rahvaarv 3 500 000)
vähem, kui 3400 üliõpilast käis ülikoolis ja põl-
lumajanduslikus kolledžis.

Enne keeluseaduse toostamist näitas koo-
lide aruanne, et ainult 73,2% lapsi käib rah-
vakoolis, kuna 1920. a. aruandes — keelusea-
duse ajal lüha — on see % 90,6. Seeja juur-
dekasv 17,4%. Connecticut Board of Education'i
aruandes 1916. a. („märg“) selgub, et kooliskäi-
jate arv oli 182 477. 1922. a. („kuiv“) on sama
asutise aruandes märgitud kooliskäijate arv
229 810; juurdekasv keeluseaduse mõjul 47 633.

Kõrgemate koolide aruandest samade aas-
tate kohta järgneb, et õppijate arv on tõus-
nud 22 618-lt 35 645-le. Gradueeritute arv on
tõusnud 3043-lt 4739-le; kolledži õpilaste arv
683-lt 1026-le.

Torontos (Kaanada) oli üldine alg- ja kõr-
gemas koolis õppijate arv 1914. a. („märg“) 55
129. See tõusis 91 680-ni 1921. a. („kuiv“).
Kolledžites, tehnikas-, kommerts- ja kauban-
duskoolides on õpilaste arvu kasv 163%.

On selge, et lapsed käivad nüüd korraliku-
malt koolis, nende töötulemused on paremad
kui kõrtside päevil.

Huvitavad on statistilised andmed kõrgemate
koolide kulude kohta. Ühendriikides maksab
(„kuiv“) ajal kõrgema kooli asutamine 50 000
kuni 100 000 dollarit ja neid asutati sadade
kaupa linnades ja pealinnades. Alg- ja kesk-
koolidele kulutati 1916. a. („märg“) 108 143 411
doll. ja 1920. a. („kuiv“) 207 230 241 dollarit.
Ülikoolide ja kolledžite rahaline läbikäik oli
1916. a. („märg“) 22 770 169 doll. ja 1920. a.
(„kuiv“) 37 847 048 doll. Paranduskulud aga
suurenesid 3 955 272 doll. 1916. a. („märg“) kuni
10 181 350 doll. 1920. a. („kuiv“).

Noorte kuritegevuse kadumine

Ühendriikides konstateeritakse praegu laste
poolt toimepandavate kuritegude arvu tundu-
vat vähenemist. Vangim. selts Ameerikas (Am.
Prisons Association), mille liikmeiks vangim-
ajade ametnikud ja teised, avaldab huvita-
vaid andmeid selle kohta.

Aasta-kongressi puhul Bostonis 1923. a.
noorte osakonna president mr. Edward J.
Henry ütles: „Keeluseaduse maksmahakkami-
sega on meie probleem lihtsustunud, pois-
tel ja tüdrukul kogu maal on paremad tule-
viku-ootused, sest riiete, jalanõude ja hariduse
saamise võimaldab raha, mis enne keelusea-
seadust kulub joomiseks.“

Mr. Hobart H. Todd (New-Yorki tööstus-
kooli superindendent) kõneles samal kongres-
sil teemast: „Keeluseadus ja selle mõju noor-
te kuritegevusse“. Tema ütles: „Minu ju-
hatada olevas tööstuskoolis on ruumi 700
poisile. 1918. a. („märg“) tuli minu juurde 326
poissi, kelle isad on joodikud. 1921. a. („kuiv“)
oli seesuguseid ainult 56. 1918. a. („märg“) tuli
minu juurde 80 õpilast, kelle emad ei ol-
nud käinud, 1921. a. („kuiv“) ei ilmunud aga
ühtegi niisugust.“

Randalli saarel on varjupaik, kuhu võib
hoolekande alla võtta 800 kurikalduvusega
noort. Enne keeluseadust oli ta alati peaaegu
täis. Nüüd on see arv aga langenud 300-ni.
Keeluseadus vähendab kurikalduvust noorsoos
ja kasvatab perekondliku kohusetunnet. On
selge, et need, kellel tegemist vales-
teele sattunud Ameerika noorte hulga pare-
musele juhtimisega, leiavad, et nende kohus-
tused on kergemaks muutunud keeluseaduse
maksvuselepääsuga.

Ülevaates Pennsylvania koolidest loetakse
noorte kuritegevuse vähenemise põhjuseks sa-
muti keeluseaduse mõju.

Samasugused andmed tulevad New-Yorkist.
Võrreldes 1917. a. („märg“) andmeid 1922. a.
(„kuiv“) omadega, selgub, et noorte kuri-
tegude arv on langenud 10 055-lt 5651-le.

Ühendriikide peaprokuror auväärt James M.
Beck, kes pole kunagi pooldanud keelusea-
dust, seletas avameelsult, et keeluseaduse
mõjul on kahtlemata kahanenud laisklemine,
kasvanud jõukas ja mehed on muutunud pa-
remaks abikaasadeks ja isadeks.

Unistused paremaid päevist.

Kõigepealt on tarvis võimaldada Ameerika
lastele rikkalik loikus keeluseaduse narmelt.
Kulub aga aastaid, et välja juurida pahesid,
mis teinud lastele alkoholi müük. Joomisega
teeb inimene kahju enesele ja tulevasele ge-
neratsioonile. Lapsed on tuleviku lootus ja
alus. Ebasoodsalt toita seda aluspinda tähen-

dab õnnetust. Kuid unistus laste emansipatsioonist valgustab tsiviliseeritud ilma idast lääneni. Tulised teod, kui lootuse kaljurahnud, tekivad taevasse, kuulutades uut aega. Nagu laine järgneb lainele, nii peab põlv järgnema põlvele ikka avaramate vaadetega ja elukäsitusega.

Laps on inimesele isaks ja tulevaste põlvede lootuseks. Ara aita last hädas ja — ilm hukub.

Ei ole vaja laste kuritegevuse järelevalvet ja lastekohtuid, kui kaob tappev alkoholi müük.

„Haritud inimkond, haritult jumalakartlik, ei sure kunagi“, ütles üks Ameerika president. Kuid missuguseks inimkond muutub, kui laste-

tuba on ujutatud joovastavate jookidega. Missuguseks muutub tõu tulevik vanailma nõrkuste hädades. Ei ole lootust vastust neile küsimusile, kuni ilm ei hoolitse laste eest. Joovastavate jookide müümine, mis murrab miljonite laste elu ja neab inimsust, jätkab oma hukavat tööd, kuni mehed ei toibu, ei saa küllalt tarkadeks, et jätta vana eluviisi ja alustada uut.

Maa ilma mõle on ärganud sügavast ja pikast uinakust. Inimestõug on tulnud mõistmisele, kuis õigus võib valitseda valet. Maa ilma on avanud silmad ja suur on tõde, mida ta näeb. Ja maailma hing hõisab:

„Ole vaba!“

Inglise keelest A. K.

Töö õpilaskoondistes.

Tegevusaasta lõpul.

Lootusringide talvise hooaja lõpuks on harilikult lootusringide kevadpühad, mis sel aastal peetakse 13. ja 14. mail. Pärast seda jääb pisut aega harilikeks töökoosolekuiks, sest koolitöö lõpp ja kevadmeeleolu nõuavad oma osa.

Sel puhul tehakse siis ülevaade-aruanne aasta tööst, millest ärakiri saadetakse E. Õp. L. Karskuskasvatustoimkonnale.

Mitmetes koolides toimub veel juhatuse valimine (sellest vt. kirjutis lhk. 40!). Vajalik on ka nüüd suvise töökava koostamine.

Kus koolis ringi veel ei ole, seal on soodsam aeg nüüd ringi asutada, just nüüd kohane aeg mõelda ja luua võimalus koolist lahkujale ühendusse jääda kooliga; selleks asutatagu vilistlaskogu lootusringi (kooli) juurde. Ka uusi liikmeid nooremaist klassidest on nüüd kohane vastu võtta, mis piduliku päeva puhul jätab sügavalt mõjuva mulje.

Lootusringlased pühitsevad mitmendat aastat juba ühiselt emadega emadepäeva. See ilus komme jäägu ikka püsima ja teostugu igas koolis, aktiivsemad tegelased emadepäeva korraldamisel olgu just lootusringlased.

Suvise töökava alustamiseks on sünnis metsaistutamise nädala korraldamine. Ühenduses sellega kooli ja kodu ümbruse ilustamine. Ilusam ja püsivam mälestis noorte tööst looduses

on mühisev mets ja ilupuud kooli-kodu ümbruses, mis sirguvad ühes noortega ja kohavad noorusilus veel siis, kui istutajad juba hallipäisteks saanud.

Looduse armastusest, kaitsest, kodu ümbruse tundmaõppimisest, taimeaedadest oleme varem rääkinud ja ei saa seda nüüdki jätta meelde tuletamata. Looduse vaatlemine pakub palju huvitavat ja õpetlikku, ühtlasi aga tervet lõbu kehale ja vaimule.

Aias on noortel suvel palju tööd, see on jõukohane nooremailegi. Aegsasti mõeldagu oma peenraile. Mõnes koolis toimuvad võistlused sel alal. Äratust ja juhatust aiatööks andku aga iga kool. Väga väärtuslikuks juhiks sel alal on ajakiri „Aed“, mis igas koolis muidugi olema peaks.

Ühenduses suvise tööga looduses on matkad. Neid tuleb eriti soovitada. Kui gi maal lootusringlastel vähem aega jätkub, pole see neilegi võimatu teostada vahete-vahel, kindlaksmääratud ajal. Linnalastele tuleb aga seda eriti soovitada kui vahetumat kokkupuutumise võimalust loodusega ja ka tervislikus mõttes. Suvine laagrielu skoutluse põhimõttel oleks kõigiti soovitatav ja teostatav hooldaja juhital kaasabil.

Nii siis — suvel rohkem loodusesse, tervist ja ilu otsima, et jätkuks sügisel palju jõudu tööks klassis ja töökoosolekudel!

Lootusringlaste laul.

Avaldame autori loal laulu, mida on juba varem kasustatud ja mida soovime üldiselt kasustada lootusringide hümnina.

„Noorte töö I“, kust toome laulu, on pealkirjaks „Noorkarsklaste laul“; muutunud oludele vastavalt asendasime tekstis sõnad: „karskusring“ sõnaga „lootusring“ ja (sinine) „pael“ sõnaga „märk“.

Peale siin avaldatud kahe esimese salmi on mainitud töös veel kaks järgmist salmi;

Kadugu Eestist viin ja ta lingud,
mis meil kahju miljonid toob!
Kadugu Eestist tubaka vingud,
maha kõik, mis hukatust toob!

Palju sul, Eesti, võitlust ja vaeva, —
surma joogid valdavad sind;
heitlus sind tõstab aadete taeva...
Vahvalt ette õppuri rind!

Lootusringlaste laul.

Marsi taktis. P. Laredei, 1925.

1. Au-saad ja õi-ged ol-gu su aa-ted, Ees-ti koo-li
2. Ü - hi-sed tun-gid rin-da-des tõus-ku, kars-kus ol-gu

loo-tu-se ring! Ol-gu sul puh-taal püü-ded ja vaa-ted,
üht-lu-se märk; si-ni-ne märk sul a-u sees seis-ku,

töös ja te-os üks ol-gu hing!
et ei või-da vaen-la-se võrk! 9. V. 25. P. Laredei.

Pilte töömait.

Keda valida ringi juhatusse?

On soovitatud lootusringide ja muude õpilasühingute juhatusi valida juba kevadel enne koolitöö lõppu, et siis oleks võimalik sügisel kokku tules alata jooksva tööga, ja valitud teaksid juba suve kestes valmistuda oma ülesandele. Teoreetiliselt näib olevat asi kõigiti korras. Tegelikult ilmnevad siin mõningad negatiivsed nähtused, nii et mitmel pool on jäetud juhatusse valimine ikkagi sügiseks. Tõepoolest võib niimitmegi õpilase suhetes ringi töösse pika suve jooksul ette tulla mõnigi pööre ja kallak. Eriti tuleb seda silmas pidada just vanemate laste juures, kes on jõudmas puberteedi ajajärku, kus noorur rohkem süveneb endasse ja hakkab ükskõik-

selt sulutama isegi tavalisse koolitöösse, seda enam kõrvaliseks osutub temale vaba-algatuslik töö.

Seda tuleb arvestada. Ringi seisukohalt on vajalik korraldada ümbervalimised. Kõrvalejätud isik võib aga haavuda, et teda eemale jäetakse ilma näilise põhjuseta. Kuigi ta näib olevat süvenenud endasse, on ta siiski teiste suhetesse tema vastu õrnatundelisem tavalisest. Kõrvaltvaatajale võib lugu paista umbes sellisena, nagu tahetaks puhkevat õiepunga avada vägivaldselt, enne kui ta looduseseaduse järgi ise sirutab laiali oma õrnad õilmelehed.

Ringihooldaja, olles teadlik niisuguses võimaluses, peaks katsuma lahendada küsimuse igal puhul olude kohaselt. Võib juhtuda, et

vääratus siin võib lõplikult kõrvale viia selle noore ka edaspidise seltskondliku töö rajalt. Nooruse muljed on sügavad ja kestvad.

Siin tuleks pahet vältida sellega, et suvakuudeks valitakse ajutine juhatus, mis kuulub sügisel ümbervalimisele.

Asudes juhatuse valimisele, tuleb töövilkakuse huvides katsuda vältida kaht väärnähtust, mis kipuvad meil esinema isegi täisealiste koosolekuil. Tuleb selgitada mõtet, et juhatuse liikme amet ei ole auamet, vaid suurim ja vastutusrikkaim töökoht ringis. Tuleb valida neid, kellel on vajalist töötahet, töövõimet ja kohusetunnet.

Teiseks, ei tohiks juba meie noorte ühingu isetseisena leida see vaade, et valida tuleb seda, kes seni ei ole olnud ametis. On vaja valida ikka teoainimest, aga mitte nurgasistujat.

Siin asjakäiku õigesse roopasse juhtida on just hooldaja suurim, raskem ja kestvamalt

mõjuv ülesanne. Siit võivad ja peavad valguma terved mõtted ja vaated meie seltskonda.

Kuidas koostada töökava?

Õpilasingi töövilkakus oleneb täiel määral töökavast. Hea töökava järgi saavutavad ka keskpärase tegelased häid tagajärgi. Ebaõnnestunud kava võib ka andekadki tegelased viia karile.

Oleks soovitatav, et töökavasid esitataks kas üksikute või gruppide poolt mitu, kuna siis üldkoosolek valiks neist sobivama, kusjuures siis esitajate grupp nagu erilise kohustuse endale võtab seda kava just nimelt edukalt ellu viia.

Selline töökava koostamine ja arvustamine-kaitmine on juba omaette suur loov töö, mille vilja lõigatakse mitte ainult ringis, vaid ka pärastises seltskondlikus töös. Kui meie seltskondlikus töös oleksid igal alal ikka tarvitusel head töökavad!

E. R.

Ometi kadus see kadedus!

A. Kõogardal.

Lembit ja Väino olid üleaedsed talulapsed ja käisid kolmandat aastat algkoolis.

Enne koolipõlve olid poisad igapäev koos olnud heade sõpradena. Nende mõlema koduõue all oli ilus ojake — see oli poisse ühendanud. Kahekesi olid nad kevadeti ja suvel mõnikord päev otsa kõndinud oja ääres ja taga ajanud kalu. Kui neil ükskõik kummal õnnestus mõni kala kinni püüda — mõni haug, luts või ahven, — olid nad ülirohmsad. Kala praeti ära ühes või teises talus — sellele vastavalt, kumma talu poisike ta oli püüdnud. Söödi aga kala ikka üheskoos. Nõnda elati väga sõbralikult.

Siis tuli koolimine. Esimesel koolipäeval olid Lembit ja Väino nagu head sõbrad kunagi. Aga juba teisel päeval tuli nende vahele midagi, mis kestis kaks aastat. Kadedus oli see.

Lembit luges koolis paremini kui Väino. Igatahes sai Lembit õpetajalt kiita ja suurema lugupidamise osaliseks kaaspilastelt. Kui aga Väino luges, eksis ta mõne sõna poolest nõnda, et klass naeris laginal ja õpetajagi hüüdis: „Oled mul aga tubli naljahammas!“

Siin see kadedus tekkiski.

Koolis oli ühisruum magamiseks poisitele, teine tüdrukule, kes koolimajast kaugemal elasid ja kellel ei olnud võimalust igapäev pärast koolitunde koju minna. Lembit ja Väino olid küll üsna koolimaja ligedal, kuid ööbisid ka koolimajas.

Õhtul, kui poisid heitsid magama, kas-

vas Väino kadedus kangemaks. Lembitul oli sulepad, nii uhke, suur ja pehme, et poisid imestusega hüüdsid:

„Vaat“ kus alles padi! Mis selle peal viga magada!“

Lembitu vanemad pidasid hanesid ja olid teinud pojale udusulgedest padja. Väino kodus hanesid ei peetud ja Väinol oli sellepärast pisike kanasulgedest padi. Üsna pisike oli see padi ja poisid hakkasid pilkama:

„Vaadake hiirepesa! Oota, viskame ta ahju peale: vaatame, kas paistab salt enam silmaga!“

Viskasidki poisid Väino padja ahju peale. Väino vaeseke ei saanud patja enam kätte: oli ta ju alles väike poisike ega suutnud ahju otsa ronida. Nuttis lõppeks Väinoke. Halastas siis üks kuuenda klassi poiss ta peale ja tõi padja ahju pealt alla, keelas ka poistel hullamise ära.

Väino heitis nuuksudes magama. Kadedus südames hõõgus ja kihutas just nagu kibedat suitsu Lembitu poole, nagu oleks Lembit olnud kõiges süüdlane.

Lembit katsus küll olla endiselt sõbralik ja püüdis Väinot lepitada. Aga mis ta võis sinna parata, et tal õppimine oli kergem kui Väinol ja sellepärast jõuluks ja kevadel kaugelt parem tunnistis kui Väinol.

Nüüd aga ei sallinud Väino Lembitut silmaotsaski.

Kui suvel juhtusid mõnikord Lembitu haned Väino õue, siis ajas Väino hanesid vihaga taga, pildus neid ja ähvardas maha

lüüa, nõnda et Lembitu emal juba hakkas hirm, kui ta kuulis Väino kurja häält:

„Sellest need uhked pehmed sulgpadjad tulevadki, et söödetakse hanesid meie viljapõldudel ja õuel! Maha löön niisugused närakad!..“

Vaevaga pääsid haned mahalöömisest. Ühe hanepoja jalaluu lõi Väino korra katki ja hanepoeg suri kolmandal päeval.

„Küll on Väino koolis läinud ulakaks! ütles Lembitu ema. „Vaata, et sina, mu poeg, mõne halva poisi käest mõnd ulakust ei õpi!..“

Nõnda möödus kaks aastat.

Oli käes jällegi sügis ja poisid juba kolmandas klassis. Kuigi Väino õppimine edenes visamalt kui Lembitul, jõudis ta siiski iga aasta klassi lõpetada.

Ühel laupäeval jõudsid poisid varakult koju. Oli aeg, kus „haned lähevad, halla tuleb...“ Selge, päikesepaisteline päev oli.

Pärast lõunat käisid poisikesed oja ääres, aga kumbki omaette. Väino ei tahtnud Lembituga seltsida ja Lembit ei julgenud Väino juurde ka minna. Väino oli oma õue all, Lembit ka oma talu maa peal.

Korraga juhtus Väino vaatama oma talu õue poole. Mis ta seal nägi, see täitis südame vihaga. Rehealuse väravate üks uks oli kinni, teine pooliti lahti. Hiljuti oli seal teri tuulutatud ja terad alles põrandal. Väino nägi, kuidas üks hanekari vaikselt, vaikselt marssis nende rehe alla.

„Lembit, kurivaim, ta ei vaata ka sugugi oma hanede järele! Juba nad jälle meie terade kallal. Lähen ja löön nad kõik jalust maha!“

Võttis Väino suure malaka maast ja läks. Lembit ruttas igatahes ka järele, et päästa oma hanesid.

Väinol nähti päris tõsi taga olevat mahalöömisega, sest õue jõudes hiilis ta poolavatud ukse varjus hanede poole, et haned niipea ei saaks tähelepanelikuks.

„Küll on palju hanesid!“ mõtles poiss ise, kui nägi hanesid tõesti söömas terahunniku kallal. „Mä ei ole näinudki

Lembitul nii palju hanesid!.. Ja imeliku välimusega teised! Kas ongi Lembitu hanesid?..“

Kuid seal käratas Väino: „Haned, välja!“ Ise keerutas malka.

Seal kuuldus iseäralist krabinat, nagu oleksid haned tahtnud endid peita. Korraga oli aga tjabadevuhin — kõik haned olid rehe alt väljas ning lendasid taeva alla, kõrgemale, kõrgemale... .

Väino kokkus. Juba oli Lembit seal.

„Need olid ju metshaned!“ hüüdis Lembit. „Väino, sa oleksid hanesid nähes kohe pidanud reheajuse ukse sulgema. Mõtles, sa oleksid saanud kätte terve karja metshanesid. See oleks olnud päris ilus varandus. Neid metshanesid oli pool rohkem kui meie koduhanesid. Kui kahju, et sa ust ei sulgenud...“

Mõlemad poisid vaatasid ammuli suuga üles taeva poole, kus metshaned kõrgel, kõrgel kadusid hääletult kaugusse.

„Läki neile järele — jookseme! Vahest laskuvad veel mõnda kohta põllule! Saame neid ligidalt nähagi veel!“ ütles omalt poolt Väino.

Poisid läksid. Haned aga lendasid edasi. Nad olid, julgustatud naabri koduhanedest laskunud õue, rehe all natuke saanud teri ja lendasid nüüd uue jõuga edasi lõuna poole. Poisid neid rohkem ei näinudki.

Üks hea asi sai aga poistele sellel ühisel ettevõttel osaks: kadetus kadus Väino südamest. Poisikesele sai korraga üllatavalt hästi selgeks:

„Kes käskis mind kadestada? Nõnda ei tundnud ma enam oma pimeduses, et metshaned olid rehe all. Tahtsin hanesid maha lüüa, selle asemel et sulgeda uks.“

Väino ei olnud ialgi enam kade Lembitu peale. Kahekesi käisid nad vabal ajal jällegi mööda metsi ja oja ääres.

Kevadel pandi mahlakased jooksmas. Väino kasel oli magusam mahl. Kohe kutsus ta Lembitu jooma ja ütles:

„Meil seda head mahla niipalju, et ei jõua ärangi juua. Tead, sa vii õige meie mahla oma kojugi!..“

IDÜLL.

Seitse noort pardikest ujub linnapargi tiigis, seitse aerupaadikest, üks sarnaneb teisega. Uhkelt, erksalt ja hoolitsevalt sõuab ema toreda rongi järel.

Teiselt poolt kaldalt purjetab hiilgav valge luik; kadedalt, külmalt ja võõralt möödub ta elavast rongist.

Targem on kurg, kes ühel jalal seisest rõõmustub seitsmest ujuvast pardikesest.

(Karl Schneller, „Jugenrotkreuz“ 1927.)

Emale.

Emma süda on alati laste juures.
 Emma pisarad tulevad südamest.
 Nii, kuidas emma, ei armasta keegi maa peal.
 Emma võib küll kaotada, aga leida — ei iialgi.

Emma: esimene valgus, mis märkasin.
 Emma: esimene allik, mis mind kosutas.
 Emma: esimene heldus ja lohutus.
 Emma! Sinu süda hoiab mind ka nüüd!

(„Jugendrotkreuz“ 1927.)

Kevad tuli.

Iisal veebruarikuu päeval seisis lumikelluke aias ja helistas oma kellukest rohelist varrel. Kõikjal oli veel lumi. Maa oli tugevast külmast vabanenud keskpäeva päikese mõjul.

„Oi, kui ilus siin on!“ hüüdis lumikelluke.

„Terve maa kannab valget kleiti, nagu minagi. Veel iialgi pole ma midagi nii ilusat näinud. Sellest on aga kahju, et kedagi siin seda nägemas pole.“

„Mina olen ometi siin!“ hüüdis tihane.

„Ja mina!“ lendas ka varblane juurde.

„Ah, siin olete teie jälle!“ hüüdis lumikelluke. „Onnelikku kevadet! Tere tulemast!“

„Meie ei ole üldse ära olnud,“ vastas tihane. „Kas tuleb nüüd kevad?“ küsis siis uudishimulikult.

„Jumal! . . . On juba ju kevad,“ vastas lumikelluke. „Ma pean end rohkem avama, ma tunnen palavust.“

„Aga kuhu jäävad siis teised?“ küsis tihane.

„Jah, siin on sul õigus“, ütles lumikelluke. „Kaua magavad nad veel. Meie peame nad välja meelitama, muidu möödub neist kõige parem.“

Ja siis helistas lumikelluke nii valjusti, et see ka lumme kostis ja hüüdis:

„Pähklipuu, pähklipuu! Ava oma pungad, rumalakene, muidu möödub sinust kõige parem!“

„Pole veel õige aeg!“ hüüdis pähklipuu. „Märtsis tulevad minu õied, kui ilmad juba üldiselt head, aga lehtedega on mul aega veel küllalt.“

„Ja arvatavasti! Tal ei ole veel ühtki punast õiepunakest“, ütles varblane.

„Tule välja, sinilill, tule! Siin on juba ilus!“ hüüdis lumikelluke.

„Sina oled ikka etteruttaja“, ütles sinilill. Tema ümmargused õienupud seisid veel sügaval maa all.

„Ei ole midagi,“ ütles tihane, „lumikelluke üksinda ei too veel kevadet.“

Ja siis tuli kuldnokk.

„Hurraa!“ hüüdis sarapuu ja laskis silmapiikselt oma urvad välja hüpata.

„Hurraa!“ ütles sinilill ja murdis läbi maa oma õienupud.

„Mis see on?“ küsis ülane maa alt.

„See on kuldnokk,“ vastas sinilill. „On kevad. Tule välja!“

„Usun, et võin veel mõne päeva oodata,“ vastas ülane.

Kuldnokk: „Aga kui külm teil siin on! Ja ühtki elavat putukat pole siit leida!“

Tihane: „Meie arvasime, et sina neid kaasa tood. Meie oleme seda alati tähele pannud.“

Kuldnokk: „Mina . . . mina tulen tühja nokaga.“

Kuldnokk vaatas oma pesakasti, mis hävisti lõhnas ja määritud oli ja hüüdis: „Kes on tohtinud kuldnokkasti elada?“

„Ei keegi muu, kui mina,“ vastas varblane avausest välja hüpatas ja oksale istudes. „Ma olen terve talve sinu pesa soojendanud.“

„Tule jalamaid välja, sa pörsas!“ hüüdis kuldnokk. Ta istus ise pesa juurde ja vaatas rahulolematult ümber.

„Ühtki õit,“ ütles ta ja raputas kurvameelselt pead. „Siis ei või siin ka putukaid olla.“

„Aga vaata mind!“ ütles lumikelluke.

Kuldnokk: „Tere, preili lumikelluke! Ja, sinuga kohtamist ma ootasingi.“

Lumikelluke: „Oleksid sa ometi üks kuu varem tulnud! Siis oli siin alles ilus, seda võid sa ometi uskuda. Peenikest lund oli kõikjal. Ja päikesepaiste. Ja kui ilus ma ise siis olin . . .!“

„Sa oled ikka veel ilus. Aga seal on ju ka sinilill ja ülane!“

Ja üksteise järel tulid need välja. Ülastel olid alles üsna punakad pead ja nad ei julgenud ikka veel õisi avada. Tihedas salgas seisid nad ja vaatasid ettevaatlikult ringi.

„Kas kevad juba siin?“ küsisid nad.

„Kui ülased tulevad, siis on kevad,“ vastas kuldnokk viisakalt.

„Trrr . . .!“ põristas rähn.

„Ei . . . ! see on pääsuke . . . see on pääsuke,“ hüüdis ühel päeval kuldnokk. „Nüüd läheb kõik heaks.“

(Katkend Karl Evaldi tööst.)

Ülesandeid noorile looduseuurijaile.

Kuna mitme lootusringi juures teiste ala-osa-kondade hulgas töötavad ka mõned loodusesõprade rühmad, siis toome neile siin paar ülesannet.

Kuna vabas looduses kasvavate varakevadiste lillede seas leidub väga vähe punaseõielisi, siis tuleks hooliga jälgida,

mis sugust kolme esimest punaseõielist taime märkavad rühma liikmed 1933. a. kevadel kõige enne. mis kuupäeval ja kus kohas. (Inimeste istutatud ja külvatud lilli mitte arvestada.)

Need tähelepanekud tulevad kohe kirjallikult märkida, et nad ei ununeks hiljem.

Aias märkate mõnikord muti, hiire või noore linnukese surnukeha. Järgmisel päeval ei ole seda tihti enam seal. Kuhu kadus see nii kiiresti?

Putukate seas leidub tervishoiupolitsei, kes looduse puhastamise eest hoolitseb. See on 2 cm pikkune must putukas kahe ruuge triibuga üle tiibade ja kollase kaelakilbiga: surnumatja. Ta ei söö surnukeha osi, vaid matab surnukeha mulla alla. Et üks putukas sellega toime ei saa, siis koguneb neid mitu. Ühisel jõul kaevatakse siis haud ja surnukeha kaob mulla. Kiiresti läheb see kerges mullas; hoopis raskem on aga töö kõvas maas. Kuidas seal toimitakse, sellest jutustab huvitava lookese tähelepanelik loodusearmastaja (V. Clara Hepner, „Jugendrotkreuz“ 1928): „Ühel päeval märkasin jälle neid tarku putukaid töötamas. Kõvaks tallatud savimaal,

metsavahelehelisel teel leidsin surnud hiire ja umbes pooltosinat surnumatjaid ta ümber tegevuses. Nad töötasid hoolega surnud hiire all, aga kõva maa ei andnud järele. Siis nägin, kuidas üks välja tuli ja kiiresti hiire ümber jooksis. Veel läks üks natuke kaugemale maad vaatama. Siis leidsid nad õige tee. Kõik koondusid hiire alla ja see hakkas aeglaselt aeglaselt edasi liikuma. Ma tein märgi maa-le, kus nad alguses olid. Kui ma 3 tundi hiljem tagasi tulin, oli matuseronj juba möödas. Surnumatjad ei olnud saanud lähedale hiirt matta, vaid 1/2 meetrit eemale tee kõrvale mutimulla hunnikusse, kus see töö pehmes mullas kerge oli.“

Vaadeldge suvel oma aias vahete-vahel ringi, küllap leiata juhuse tutvuda surnumatjate tööga!

*
**

Vaatluste tulemusi palutakse teatavaks teha toimetusele sügisel!

Koduümbruse tundmaõppimiseks tööd.

Eesti Rahva Muuseumi Rahvateaduslik osakond on koostanud kolm järjekordset vihku sarjast „Rahvateaduslikud küsimuskavad“:

VI — Mesindus.

VII — Kalastus.

VIII — Veri söögimajanduses.

Vihud sisaldavad küsimusi selgitavaid jooniseid.

Kõigile soovijale saadetakse need küsimuskavad tasuta kätte.

Soovitame nendega tutvumist loodusringlastele, kus nad rohkem arenuile koduümbruse tundmaõppimisel huvitavat materjali annavad.

Aadress tellimiseks: Tartu, postk. 48.

Õige rändamine.

Kui inimesed on kord juba kõik sõitnud, ratsutanud, purjetanud ja lennanud, siis hakkavad nad jälle jala käima. Asetatakse üks järg teise ette, kord parem kord vasem, ja ikka nii edasi, kuni kohale on jõutud — see on kergem, järeljätmatum ja tähelepanuväärsem edasijõudmine. Ja veel enam — ta on tervem, loomulikum ja õpetlikum.

Ma olen oma elu kestes palju reise teinud, aga ilusamad mälestised on ikkagi jäänud jala-rändamisest. Kõik maakohad kingud ja metsad, kust ma läbi olen sõitnud, on peagi ununenud; ainult kohad ja inimesed, kuhu mind jalad on viinud, on mul ikkagi kui varanduseks mälestustes. (Peter Rosegger.)

*

Kanrabiku oksakese paigutan oma kübarale ja rändan.

Mis on minu eesmärk?

Mõni linnukese lauluhüüd...

Kellahelin kauge oru sügavikust...

(Johannes Schlaf, „Deutsche Jugend“, 1929)

MÄNGE.

Võidujooks takistustega.

Seda mängu võib mängida kas teatejooksu või kartulijooksu põhimõttel, s. t. kas ületab üks võistleja jooksul kõik määratud takistused, püüdes seejuures kõige enim sihtkohta jõuda, või võistlevad rühmad, kusjuures igal rühma liikmel on joostes sooritada ainult üks

määratud ülesanne, kuna järgmine jätkab jooksu ja talle määratud ülesande täitmist.

Jooksu takistamiseks antakse sooritada järgmisi ülesandeid:

1. Hüpata üle lati või pugeda alt läbi. 2. Pugeda läbi põhjata tünni, mis on nõõri otsa riputatud. 3. Maha on pandud 10—20 kivi-

kest, neist tuleb laduda kokkuleppe kohaselt tähti või numbreid. 4. Jooksjal on kartul lusikal. Joostes tuleb hoida, et kartul lusikast maha ei kukuks, vastasel korral tuleb jooksu alustada lähtekohast uuesti. 5. Kanda lusikaga vett teatud hulk (viksikarbi täis, 50 g jne.). 6. Joosta põleva küünlaga, nii et see ei kustuks. 7. Ajada jooksul niit nõela taha. 8. Võtta suuga veega täidetud kausist õun ja viia edasi. 9. Komberdada kolme 10 cm kõrguse puuklotsi otsas, nii et jalad maad ei

puutu, vastasel korral tuleb uuesti alata. Kolmandat klotsi nihutatakse käega edasi ja astutakse siis sinna peale. 10. Kirjutada jooksul midagi või täita kirjalikult antud ülesanne.

Võitjaks on see üksik või rühm, kes täidab kõik ülesanded ja jõuab kõige enne pärale.

Kurekõnnak.

Hoitakse parema käega parem jalg kõnni ja hüpatakse võidu. Kes jala lahti laseb, peab uuesti otsast algama.

Mis tehakse lootusringides.

Leisi algkooli L-ring (Saaremaal).

Lootusringi kuuluvad meil kõik õpilased alates III klassist. Ring peab aastakoosoleku igal aastal õppetöö alul, kus valib juhatuse, kes omakord koostab aastatöökava. Töökava tähtsamaks punktiks on meil kolmat õppeaastat oma seina-ajakirja väljaandmine, igas kuus üks number. Ajakiri ilmub käsikirjas, ühes eksemplaris. Paljundatud ilustised on valmistatud linoollõigetega, mis kaunis õpilaskohane töö. Kaastööd ajakirjale teevad ka endised õpilased. Töö virgutuseks korraldasi me sel aastal õpilavahelise võistluskirjutuse; auhinnad raamatute näol saime Leisi H/S „Püüe“ karskusringilt. Ajakirja oleme vahetanud Kavandi algkooliga Saaremaal ja Lusi algkooliga Võrumaal, kavatsusel lähemal ajal kirjavahetuse algatamine Randvere algkooliga Saaremaal.

Teiseks tähtsamaks tööks oleks võistluskirjutuse ettevalmistamine, millest oleme igal aastal võtnud osa.

Töökoosolekuid peame mõnikord pühapäevadel, mõnikord nädalatundide arvel. Ringi kulud katame ringi poolt korraldatud peoga. Lapsevanemaid oleme püüdnud informeerida ringi tööga teehõnult ja huviohult.

Üldiselt ringijuhina pean mainima, et laste hoolas töö ja just huvi ringi töö vastu tii-vustab tööle, kuigi mõnikord näib, et töö ei anna soovitavaid tagajärgi.

Meie lootusringlaste nimel suurim tänu uue-aasta õnnesoovi eest.

6. veebr. 1933. a.

Lootusringi hooldaja Akiлина Lepik.

Audla algkooli 1r. „Põhjatäht“ sündis 1925. a. 3. märtsil nüüd juba aastaid tagasi surma läbi lahkunud ajara karskustegelase hra Karl Ojasso õhutusel. Ringi esimeste aastate tegevuseks oli peamiselt võistluskirjutustele ettevalmistumine, millest järjekindlalt osa oleme võtnud, ja mõne töökoosoleku korraldamine.

1931. a. 20. märtsil loodi meie kooli ka veel E. N. P. R. osakond, mis samast ajast ühines juba teotseva lootusringiga, moodustades ühise õpl. koondise, millele valiti nimeks „Põhjatäht“. Sellest ajast asus koondis ka albumikujulise kooli ajakirja toimetamisele, millest esimene nr. ilmus kooli 10. aastapäeval — 30. apr. 1931. a. —, kuna ta sisuks oli 68 veerandpoognalist lehekülge õpilaste töid ja joonistisi, nimeks „Põhjatäht“.

Tänavusel kooliaastal hakkas koondise toimetusel selle „vana“ ja raskesti käsitatava „Põhjatähe“ kõrval vilkuma veel üks uus „täht“ seina-ajakirja näol: nimetame teda

lihtselt „Põhjatähe seinaosakonnaks“, sest si-sult on neil paljudgi ühist, kuid küllalt ka erinevat.

See viimane „uudis“ elustab märgatavalt kogu õpilaskonda ja leiab elavat osavõitu, sest väiksel viisil on ju seina-ajakiri ka õpilastööde näitus, mille vastu õpilaste huvi alati suur, kuid selle (näituse) läbiviimine pole igal ajal just võimalik.

Koondis on kirjavahetuses paljude välismaa ja ka kodumaa koolidega. Sellega tegime algust mõõdnud õppeaastal, kus albumeid saime ja saatsime Poola, Läti ja Filipiinidele; käesoleva õppeaasta esimesel poolal saatsime kümme portfooliot N. P. R. Keskjuhatusele, kust teatati, et neist on saadetud Jaapani Siiami, Prantsusmaa, Belgia, Itaalia, Hispaania, Rootsi, Ungari, Jugo-Slaavia ja Austraalia koolidele.

Neil päevil saimegi juba ühele neist vastuse Siiami pealinna Pankkoki koolist.

Kodumaa koolidega oleme vahetanud peamiselt omajoonistatud postkaarte, missuguseid mõõdnud aastal üldse 480 oleme välja saatnud.

Käesoleval aastal on meie kooli 99 õpilast 64 koondise liikmed.

Võistluskirjutusele ettevalmistumine toimub nii, et iga osavõtja teeb läbivõetud pala kohta endale sellekohasesse erikaustikusse lühikese konspektiivse kokkuvõtte, millest siis lõpuks moodustub lühikene tervikuline kirjand.

Ka töötab meie kooli juures kolmandat aastat õpilaste kooperatiiv, mille läbikäik aastas 300 krooni ümber.

Hooldaja — õp. A. A. Rand.

Velise algkooli karskusring pühitses 6. veebr. s. a. oma seitsmendat aastapäeva. Tegevliikmeid on 50. Viieliikmeline juhatas valitakse poolaastaks, hooldajaks käes oleval õppeaastal on õp. Geldman.

Peakosolekuid on peetud kaks. Töökoosolekuid on peetud 16, umbes 30 ettekandega. Referaadid on karskus- ja üldsisulised, millele järgnevad läbirääkimised.

Ringi korraldusel toimus kaks omavahelist õhtut näidendite, deklamatsioonide ja muude ettekannetega ning veebruari lõpul jalutuskaik kooli ümbrusse.

Oma ajakirja „Koidik“ on ilmunud 1 nr. Tellitud on „Lootusringi juht“, „Vikerkaar“ ja „Õpilasteht“ 4 eks.

Kavatsusel on „Koidiku“ väljaandmise jätkamine ja omavaheline õhtu märtsis.

Ring sooviks kirja- ja ajakirjade vahetust teiste lootusringidega üle maa. Aadress: pk. 10, Velise.

Tallinna I. I. algk. E. N. P. R. ja I. „Edu“ otsustas suvel korraldada oma liikmeile jalamatka ühes laagrieluga. „Edu“ liikmete arv on ligi 50, uute liikmete vastuvõttu kavatsetakse võimaldada lootusringide kevadpühäl.

„Edu“ on ilmutanud seni 2 numbrit album-ajakirja ja alustanud kirjavahetust Vilno 30 av. kooliga. Noorte rühmal (II kl.) ilmub oma seinajaakiri „Meie Nädal“.

Koolide ajakirju.

Randvere algkooli I r. „Koidukiire“ seinaleht hakkas 6. märtsist alates ilmuma kaks korda nädalas, igal neljapäeval ja esmaspäeval. Lehte toimetatakse igal kesknädalal ja laupäeval pärast tunde, kuna kirjanõite ümberkirjutamine lehe jaoks toimub pidevalt kogu nädala toimetajate kodudes. Seinalehel on kaastöölisi Haimre ja Massu algkooli lootusringlastest Läänemaalt, kelle rikkalikud kaastöö-saadetised kergendavad suurel määral koha-pealset toimetamise tööd, kuigi neile tuleb vastu saata kaastööd.

Märtsi lõpus ilmus juubelinumber 50/51, milles ilmub ka album paljundatult. Toimetusel on kasutada selleks hiljuti ostetud uus šapirografi lint. Raha lindi ostmiseks saadi 18. märtsil korraldatud huviohtust.

Ajakiri kleebitakse 21×40 cm paksemale kollasele pakkimispaberile, milliseid lehti harilikus seinalehe formaadis (alusel) on neli, kuid nende arvu ja paigutamist võib tarvidust mööda muuta.

Varem ilmunud numbrid kogutakse kaante vahele albumiks 21×40 cm suuruses.

„Koidik“ nr. 1. Jaanuar 1933. Velise algkooli karskusringi ajakiri, šapirogr., mitmevärviline, 16 lk. + kaaned.

Sisust: Seitsmendaks aastapäevaks, Lumikantsi ehitamas, Mälestusi suvest, Kuidas rätsep kalal käis, Vaimujutt, Talvised tihased, Vanaisa jutt, Mõnda meie ringi tegevusest; luuletisi: Talvine hommik, Talvel, Lumesõda, Talvetaat; nalju, mõistatusi, illustratsioone.

„Koidik“ nr. 2. Velise algk. kr. ajakiri, šapirogr., mitmevärvil. 16 lk. + kaaned.

Sisust: Esimene liblik, Sõit läbi metsa, Räiestik, Kuidas ma esimest korda kalal käisin, Vanaäiti jutt; luuletusi, nalja, kroonikat; ülesandeid, illustratsioone.

„Edu“ nr. 3. Haimre algk. I r.-gi „Koidukiir“ ajakiri: II a.-k. Šapirogr., mitmevärviline, 20 lk. + kaaned.

Sisust: Kuidas võiksin mina kasulik olla oma kodumaale?, Mida jutustavad ristid kalmistul, Järelehüüd lahkunuile, Vabaduspäeva hommik, Vabariigi 15. sünnipäev, Minu kodu tulevikus, Vahetunnil koolis, Muljeid klassiõhtust, Talve hommik, Üksik puu, Hääd lapsed, Pildike vabaduspäevast; luuletisi: Isamaa, Eestile, Sõjakära, Ilus oled isamaal, Laul; karikatuure ja illustratsioone.

„Edu“ nr. 4. Haimre algk. I r.-gi „Koidukiir“ ajakiri; II a.-k. šapirogr., mitmevärvil., 24 lk. + kaaned.

Sisust: Juba kuulsin lõod, Kevade ärkamine, Mis toob meile kevad, Ilus saadetis kaugelt maalt, Küll see oli ilus..., Kask metsa veerel, Kevad ja noored, Jää minek, Kevade tulek, Kevad, Mets hārma rüüs, Onnetu suusasõit, Kevad algab, Jänkude maja kevadpühade eel, Ettevalmistusi Jänkude maal lihavõtte pühadeks, Kevad toob märjad püksid, Kevad jm.; luuletisi rohkesti ja illustratsioone.

„Põhjaäär“ nr. 5. Jäärja „Alliku“ algkool. Album-ajakiri (käsikirjal.) kaust 35×22; 6 lehte teksti ja 2 pilti lehe suuruses + ilustatud kaaned.

Sisust: Punased põsed ja valge ninaots, Kui koolmaija puid veeti, Meie vabaduspäeva pidu, Eestimaale (luuletis), Suvine seiklus, Minu koolipäev, Meie rahvuslipp, Mida mina, pisike poiss, mõtlen vabaduspäevast, kui mina ühissõõgi perenaine olin, Mis mulle talvel kõige enam meeldib, Liumäe tegemine, Ettevalmistusi vabaduspäeva peoks; pildid: Talvel, Suvel; illustratsioone iga kirjatüki alul (esitäh).

Saatsime album-ajakirja Haimre algkoolile Läänemaalt, vastavalt saatjate soovile.

„Koit“ nr. 50. 13. apr. 1933. Randvere algkooli seinalehe mitmevärvil. šapirogr. juubelialbum, 26 lk. + 3 lehte pilte + kaaned.

Sisust: Meie lemmik, Kevade tulek, Meie kooli ümbruse puhastamine, Mälestusi õppereisilt, Meie ja Haimre algkool Läänemaal, Meie esimene huviohtu, Mälestusi Kaali järvelt, Minu karjaseelust, „Koit“, Tervitusi Itaaliast (J. Jaik), Õppereis Vilsandi saarele; luuletisi, kroonikat, rohkesti ilustisi tekstis jml.

Kirjavahetuse soove.

Velise algkooli karskusring soovib kirja- ja ajakirjade vahetust teiste lootusringidega üle maa.

Adress: Velise, pk. 10.

Noorte töid.

Meri.

Ilus on istuda suveõhtul mere ääres, kui ta on lainteta. Loojub päike, kullates taevast viimaste kiirtega. Ruttab üksik valge purjake, nagu tahaks ta jõuda veel kuhugi enne kui päike kustub. — Taevast tumeneb. Hakkavad särama tähed, esiti üksikud, siis ikka tihenedes, kuni viimaks tumedal taeval on neid lugematud hulgad. Nad helendavad ja siravad, kuid mitte ainult taevast, vaid ka vees ja isegi kastepeiskadel rohus. Midagi helget toob see hinge, paneb helisema õrnedad keeled südames. — Oo, kui sõbralik sa oled, loodus — alati leian sus midagi huvitavat, alati oled sina mu parim hõber — vaikiv trööstija...

Kui hommik koidab ja valgeneb, siis paistab kaugel silmapiiril üksik puri, luigetiivana aeglaselt kadudes mereseljaku taha. Häälitseb üksik kajakas kõssitades kivil. Vist leinab ta kedagi, kas lapsi või kaa-sat, et ta nii kurbkaebavalt häälitseb. — Tudrerohust tõuseb lendu tundmatu lind — tugevate tiivalöökidega õhku põristades kaob ta...

Tahaksin ära siit: järele kaugenevale purjele, järele linnule; tahaksin näha kaugteid randu, tundmata maid! —

Marta Luts. IV kl. 12 a.

(Audla algk. ajakiri „Põhjatäht“.)

Vahetunnil koolis.

Sill-sill-sill! kõliseb kell. Veel üks sekund seisavad klassi ukсед kinni, kuid siis nagu sülgavad lapsi välja. Tõugates ja lükates rühivad nad edasi. Keegi pani Puntsole, keda hüütakse „Mustaks“, ja la ette ning „Musta“ nina sai kõvasti valu tunda. Kuid kas te arvate, et „Must“ seda tasumata jättis. Ei! Päriskurjasti maksis ta kätte tollele nurjatule Juha-

nile. Antsuke tuli ülalt korralt ja tegi jälle „Musta“ elu kibedaks, nimelt ajas Juhani juurest ta minema. Onu Raadik käib ringi ja pakub oma vana jojo-d. „Odav hind, viis senti!“

Jälle kõliseb kell ja klassiuksed on kui lõvi lõuad, mis neelavad saaki.

Paul P., IV kl., 12. a.

(Haimre algk. ajakiri „Edu nr. 3“.)

Muri.

Mul on kodus väike Muri,
kes on tihti veidi kuri.
Tibukesti taga a'ab,
sabasid neil sikutab.

Hommikul kui ärkan ma,
tõuseb Muri minuga.
Sest ta mulle ikka armas,
igal pool mul abiks kärmas.

Vilguke.

(Oru algkooli lootusringi „Põhjala“ ajakirjast „Päikesekiir“.)

Minu kõige parem sõber.

Minu hea sõber on kass. Kui mul igav on, siis mängin temaga. Ta tahab minuga rääkida, aga mina ei mõista kassi keelt. Sellepärast hakkab temaga mängides igav. Aga mul on veel üks hea rääkija sõber olemas, see on raamat. Ta kõneleb mulle palju võõramaa suurtest loomadest, ilu-

satest palmipuudest, sealsete inimeste eluist ja neegritest. Raamat kõneleb mulle ka muinaslugusid ja naljajuttusid, mida ma huviga loen.

Helmi S., III kl. 10-a.

(Saue algk. seinaleht „Koidukiir“.)

Kevadepühiks.

Kana töötab, muneb pesas,
jänes neid siis värvib võsas,

sest et pühiks tema poodi,
ikka munalakki toodi!

Erich P., VI kl., 13-a.
(Saue algk. seinaleht „Koidukiir“.)

Noortele kaastöölisele

avaldab toimetus tõsist tänu senise töö eest ja soovib kosutavat suvepuhkust looduse rüpes!

Ootame sügisel kirjutisi suviseist muljeist ja vaatlusist ja kaastöö elavat jätkamist!

Toimetus.

P. S.

Virgemale ja edukamale kaastöölisele Audla algkoolis saatis toimetus ergutustasuna „Noorümaa Almanak“ III.

KROONIKA.

Alkoholi võidukäik.

Kuivõrt oleme majandusliku kitsikuse mõjul esimese järgu elutarvetes piirduma pidanud, kuivõrt oleme hariduselus tagasi läinud, niivõrt oleme alkoholiga rikastunud: uute kavatsuste, määruste ja seaduste kaudu on viina hinda alandatud kuni 20%, kõrtside lahti-oleku aega pikendatakse kuni kella 6 hommikul (!), viinamüügi õigus antakse mitme-

suguste tarbainete kauplustele (!), keelupäevi kaotatakse, omavalitsuste keeluõigused ja keelupiirkonnad kaotatakse jne. jne. jne. Kättesaadavaks alkohol öösi ja päeval, viirtsposes ja kõrtsis, igal ajal ja igas kohas — selle tähe all loodetakse võita majanduselu raskused, alkoholile tahetakse rajada meie tulevik... Kas ei ole see pidutsemine katku ajal!

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Eesti Noorte Punane Rist“ nr. 2, 3, 4.

„Aed“ nr. 2, 3, 4.

„Kevadik“ nr. 3, 4 (m. a.).

„Opilasleht“ nr. 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29.

„Loodusevaatleja“ nr. 2.

„Eesti Noorus“ nr. 2, 3, 4.

„Külvaja“ nr. 1, 2, 3, 4.

„Hiis“ nr. 1, 2, 3.

„Vikerkaar“ nr. 26, 27.

Kirjavastuseid.

Saue algk. seinaleht „Koidukiir“. Saime kaastöö veidi hilja. Osa kasustasime selles numbris, osa jäi aga sügiseks.

Viru-Jaagupi algk. lr. Ülevaate saime hilja, avaldame sügisel.

Noortele kaastöölisele. Hiljem saadud töid ei jõudnud enam kasustada. Tänu! Avaldame sügisel.

Toimetusel.

„Lootusringi Juhil“ kaksiknumbri (nr. 5—6) saadame viimase numbrina V aastakäigust. Sellega on ka täidetud kõik tellimused meie poolt. VI aastakäigu nr. 1 ilmub oktoobrikuus.

Ühtlasi tuletame veel kord meelde avaldist „L. J.“ nr. 1 alul ja jääme lootma, et koolid, kes seni pole veel jõudnud saata toimetusele tellimisraha arvel kavatsatud toetust, selle saatmise nüüd teostavad.

Kõigile lahkeile kaastöölisele ja kõigile toetust saanud avaldame tõsist tänu!

Toimetus.